

Práca a kontemplácia (I)

Čo mal sv. Josemaría na mysli, keď hovoril, že naša práca sa môže stať kontemplatívnou modlitbou? Prvý zo série článkov o posväcovaní našej každodennej práce.

13.01.2010

„V dnešnej úvahe by som vás chcel presvedčiť, že je potrebné naučiť sa zhovárať so svojim Bohom, a to neustále, po celý deň, v spoločnosti i v práci. Je to jediný spôsob ako verne nasledovať nášho Majstra.“[1]

Pre ľudí, ktorých Boh povolal hľadať svätosť uprostred sveta, snaha premieňať prácu na modlitbu a mať kontemplatívneho ducha je určite jediný spôsob ako to dosiahnuť. Pretože „buď sa naučíme hľadať Boha v našom každodennom živote alebo ho nikdy nenájdeme.“ [2]

Skúsme sa pozrieť bližšie na tento dôležitý bod učenia sv. Josemaríu. V nasledujúcom článku sa zameriame na to, čím je kontemplácia. V ďalších článkoch tejto série sa budeme podrobnejšie venovať významu kontemplatívneho života v práci a pri našich každodenných činnostiach.

Ako Ježiš v Nazarete a prví kresťania

Objavovanie Boha v bežných činnostiach každého dňa dodá nášmu životu jedinečnú hodnotu a pravý zmysel. Ježišov skrytý život v Nazarete zahŕňal „roky intenzívnej

práce a modlitby, roky, počas ktorých Ježiš viedol obyčajný život, dalo by sa povedať taký, aký žijeme i my, život, ktorý bol zároveň ľudský i božský.“[3] Tým nás učí, že náš profesionálny, rodinný a spoločenský život nie je prekážkou k neustálej modlitbe,[4] ale práve naopak – je príležitosťou byť bližšie a bližšie k Bohu, až dospejeme k bodu, keď už sa nedá rozlíšiť medzi prácou a modlitbou.

Prví kresťania šli touto cestou modlitby v každodennom živote nasledujúc Krista. „Pri chôdzi i pri rozhovore, pri odpočinku i pri práci a čítaní sa veriaci kresťan modlí,“[5] píše autor z druhého storočia. O pár storočí neskôr sv. Gregor Veľký opisuje ideál kresťana: „milosť kontemplácie nie je vyhradená veľkým ani odoprená jednoduchým ľuďom. Možno ju nájsť u jedných i u druhých, rovnako u ženatých i slobodných. Keďže žiaden stav nie je

prekážkou na získanie milosti kontemplatívnej modlitby, každý, kto vnútorne stráži svoje srdce môže byť obdarovaný touto milosťou.“[6]

Magistérium Cirkvi, najmä po Druhom vatikánskom koncile, nám často pripomína toto učenie. Je to pre nás veľmi dôležité, pretože máme poslanie prinášať Krista do celého sveta a preniknúť ho kresťanským duchom. Ján Pavol II. komentoval učenie sv. Josemaríu slovami: „Denné činnosti sú vzácnymi prostriedkami nášho zjednotenia sa s Kristom a môžu sa stať matériou pre naše posvätenie, priestorom na cvičenie našich čností, dialógom lásky uskutočňovaným skrze prácu. Práca sa premieňa duchom modlitby a tak je možné zotrvať v kontemplovaní Boha aj počas toho, ako si plníme svoje povinnosti.“[7]

Modlitba Božích detí

Katechizmus nás učí, že „nazeranie na Boha v jeho nebeskej sláve nazýva Cirkev oblažujúcim videním.“[8] Už tu na zemi môžeme okusovať akúsi predchuť dokonalej kontemplácie Boha v nebi. Tá je v porovnaní s nebeským oblažujúcim videním možno inej podstaty a nedokonalá, [9] ale aj tak je skutočnou kontempláciou Boha. „Teraz vidíme len nejasne, akoby v zrkadle; no potom z tváre do tváre. Teraz poznávam iba čiastočne, ale potom budem poznať tak, ako som aj ja poznaný,“[10] píše sv. Pavol.

Počas nášho pozemského života môžeme kontemplovať Boha tak, akoby sme pozerali na jeho odraz v zrkadle – nevidíme ho skutočne, ale i tak môžeme na neho pozeráť. Umožňujú nám to teologické cnosti – živá viera a nádej, obe vedené láskou. Viera zjednotená s nádejou a živá láskou „nám dáva akoby vopred okusovať radosť a svetlo

oblažujúceho videnia, ktoré je cieľom nášho putovania tu na zemi.“[11]

Rozjímanie je milujúce a radostné spoznávanie Boha a jeho vôle. Boh nám ju ukazuje vo svojich stvoreníach, v nadprirodzenom zjavení a najmä v živote, smrti a zmŕtvychvstaní nášho Pána Ježiša Krista. Sv. Ján z Kríža nazýva rozjímanie „vedou lásky.“[12] Sv. Tomáš Akvinský ho označuje ako jasné poznanie pravdy, ktoré nie je výsledkom argumentácie ale výsledkom intenzívnej lásky.[13]

Vnútoraná modlitba je rozhovor s Bohom. „Napísal si mi: ‚Modliť sa znamená hovoriť s Bohom. Ale o čom?‘ – O čom? O ňom, o sebe: o твоjich radoostiach, smútkoch, o úspechoch a zlyhaniach, o vznešených túžbach, o bežných starostiach, o slabostiach! A o tvojej vďake a твоjich prosbách, o Láske a odprosení. Jedným slovom:

spoznávať jeho a spoznávať seba:
,zblížiť sa!‘ “[14] Čím viac rastie naša
synovská láska, tým viac sa tento
rozhovor zjednodušuje. Potom už
modlitba nepotrebuje slová,
vonkajšie ani vnútorné. „Slová sa tu
stávajú zbytočnými, pretože jazyk sa
nedokáže vyjadriť, rozum teraz
ostáva v klúde. Už to nie je
rozprávanie, už je to nazeranie.“[15]

Toto je podstata kontemplácie –
aktívna modlitba bez slov, intenzívna
a jasná, hlboká a jednoduchá. Je to
dar, ktorý Boh dáva tým, čo ho
úprimne hľadajú, snažia sa celým
svojím srdcom splniť jeho vôľu a
zotrvať v jeho prítomnosti. „Začneme
najprv jednou krátkou modlitbičkou,
potom pridávame ďalšiu a ďalšiu... až
sa nám bude naša vrúcnosť zdať
nedostačujúca, pretože slová
jednoducho nestačia... a nastáva
dôverné priateľstvo s Bohom,
neustále a nepretržité pozeranie sa
na Boha.“[16] Toto by sa podľa sv.

Josemaríu nemalo diať iba vo chvíľach venovaných výlučne modlitbe, ale tiež „počas toho, ako vykonávame – napriek svojim nedostatkom a obmedzeniam – čo najdokonalejšie prácu svojho stavu a povolania.“[17]

Pod vedením Ducha Svätého

Otec, Syn a Duch Svätý prebývajú vďaka milosti v našej duši, [18] sme Božím chrámom.[19] Toto tajomstvo Najsvätejšej Trojice prebývajúcej v našej duši sa nedá plne obsiahnuť slovami. Vďaka Božej milosti sa môžeme zúčastňovať života Najsvätejšej Trojice ako synovia a dcéry. Duch Svätý nás zjednocuje so Synom, ktorý prijal ľudskú prirodzenosť, aby sa s nami podelil o Božskú prirodzenosť. „Ale keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna, narodeného zo ženy..., aby sme dostali adoptívne synovstvo. Pretože ste synmi, poslal Boh do našich srdc

Ducha svojho Syna a on volá: Abba, Otče!“[20]. V tomto zjednotení so Synom nie sme sami. Spolu s ostatnými veriacimi sme povolaní tvoriť mystické telo Kristovo, byť jeho živými členmi, apoštolmi, ktorí sa podieľajú na Kristovom kňazstve, aby druhých pritiahli k Bohu.“[21]

Kontemplatívny život je život Božích detí, život blízkosti s Božskými osobami pretekajúci apoštolskou horlivosťou. Láska, ktorú do našich srdc vlieva Duch Svätý, nám pomáha poznať Boha, ktorý by bol pre nás inak nedosiahnuteľný. Ten, kto nemiluje, nepozná Boha, pretože Boh je láska.[22] Čím viac milujeme Boha, tým plnšie ho poznávame, pretože naša láska sa môže zúčastňovať na nekonečnej láske Ducha Svätého, [23] ktorá preniká všetko, dokonca i Boha v celej jeho hĺbke. „Veď kto z ľudí vie, čo je v človeku, ak nie duch človeka, ktorý je v ňom? Tak ani čo je v Bohu, nepozná nik, iba Boží Duch.“[24]

Táto láska s veľkým "L" dáva našej duši príbuznosť s osobami Najsvätejšej Trojice a umožňuje nám poznávať Boha rýchlejšie a hlbšie, presnejšie a spontánnejšie, v úplnej harmónii s Ježišovým srdcom. [25] V ľudskej rovine platí, že tí, čo sa milujú, vedia sa i lepšie pochopiť. Sv. Josemaría používal túto analógiu na vysvetlenie kontemplatívnej modlitby. „V kraji, z ktorého pochádzam, sa hovorievalo: ‚Pozrite, ako tá osoba kontempluje!‘ Išlo buď o matku, ktorá držala v náručí svoje dieťa, alebo o mladíka, ktorý hľadel na svoju snúbenicu alebo o ženu, ktorá sa láskyplne starala o chorého manžela – čistá a vznešená ľudská náklonnosť. Tak by sme mali kontemplovať Boha.“[26]

Táto skúsenosť ľudskej lásky, akokoľvek nádhernej, je len odrazom kontemplácie, ktorú nám sľubuje Boh. Nadprirodzená láska vysoko prevyšuje bežnú ľudskú lásku svojou

veľkosťou, kvalitou i silou a dary Ducha Svätého nám pomáhajú nechať sa ním bezvýhradne viesť. Tieto dary (múdrosť, rozum, rada, sila, poznanie, nábožnosť a bázeň pred Pánom) rastú priamoúmerne tomu, ako sa snažíme Boha spoznávať a pestovať s ním vzťah. Dary Ducha Svätého výrazne napomáhajú rozvoju našej kontemplatívnej modlitby.

Napríklad dar múdrosti, prvý a najväčší spomedzi darov Ducha Svätého[27] nám umožňuje spoznávať a stotožniť sa so zjavenými pravdami o Bohu a stvoreníach a navyše nám ukazuje ich cenu, aby sme vedeli „vychutnať ich sladkosť“[28]. Múdrosť, *sapientia*, je poznanie, ktoré je „chutné“ - *sapida scientia*. Vďaka tomuto daru, človek rastie v láske k Bohu a poznáva novým spôsobom[29]. „Existuje múdrosť, ktorá sa spája iba so svätosťou. Týka sa duší, ktoré sú pred

svetom nenápadné, hlboko pokorné, obetavé a sväté a ktoré majú úžasný nadprirodzený pohľad. ‚Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým.‘ (Mt 11,25).“[30]

Skrze dar múdrosti kontemplatívny život vstupuje do Božích hlbín.[31] Sv. Josemaría nás pozýva k zamysleniu nad „textom sv. Pavla, v ktorom nám predstavuje celý program kontemplatívneho života – múdrosť a láska, modlitba a život... ‚aby Kristus skrze vieru prebýval vo vašich srdciach, aby ste zakorenení a upevnení v láske mohli so všetkými svätými pochopiť, aká je to šírka, dĺžka, výška a hĺbka a poznať aj Kristovu lásku, presahujúcu každé poznanie, aby vás naplnila Božia plnosť celá.‘ (Ef 3,17-19).“[32]

Mali by sme prosiť Ducha svätého o dar múdrosti aj o ostatné dary, ktoré

ju sprevádzajú. Sú to dary Božej lásky - šperk, ktorý Duch Svätý darúva tým, ktorí milujú Boha celým svojim srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou.

Cesta kontemplácie

Čím viac Boha milujeme, tým ho viac spoznávame a to nám umožňuje lepšiu kontempláciu. Človek, ktorý sa uspokojí s tým, že nepácha ťažké hriechy, no nehľadá vždy Božiu vôľu vo všetkom, je síce tiež schopný určitého stupňa kontemplácie, pretože sa aspoň trochu snaží milovať Boha a prispôbiť sa jeho zámerom. Avšak láska, ktorá sa neusiluje milovať stále viac a viac, ktorá nezahŕňa vrúcnu nábožnosť, sa viac podobá zdvorilosti ľudí, ktorí sú si navzájom cudzí, než náklonnosti syna alebo dcéry k otcovi. Každý, kto sa uspokojí s takýmto vzťahom k Bohu, dosiahne iba slabé a krehké poznanie zjavenej pravdy. „Lebo kto

iba počúva slovo a neuskutočňuje ho, podobá sa mužovi, čo si v zrkadle prezerá svoju prirodzenú tvár. Pozrie sa na seba, odíde a hneď zabudne, aký je.“[33]

Iné je to u človeka, ktorý sa úprimne snaží objať Božiu vôľu vo všetkých oblastiach svojho života a s pomocou milosti používa všetky dostupné prostriedky – vnútornú i slovnú modlitbu, prijímanie sviatostí (častú spoveď a sväté prijímanie), prácu a verné plnenie si svojich povinností, snaží sa žiť v Božej prítomnosti počas celého dňa, verne si plniť predsavzatia svojho životného plánu a hľadá hlbokú kresťanskú formáciu.

Moderná spoločnosť vedie ľudí k tomu, aby žili iba na povrchu - neustále sa snažili získavať nové a nové veci, čo najviac prešli a videli, neustále sa bavili... možno preto, aby tým zamaskovali vnútornú prázdnotu, stratu nadprirodzeného

zmyslu života. Ale ak sme objavili Božie povolanie k svätosti a apoštolátu, mali by sme mať opačnú skúsenosť. Čím viac sa angažujeme vo vonkajších aktivitách, tým hlbší by mal byť náš vnútorný život, naše vnútorné sústredenie sa na dialóg s Bohom prítomným v našej duši skrze milosť a naše umŕtvovanie žiadostivosti tela, žiadostivosti očí a pýchy života.[34] Aby sme mohli kontemplovať Boha, potrebujeme mať čisté srdce. „Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha.“ [35]

Prosme našu matku Pannu Máriu, aby nám od Ducha Svätého vyprosila dar kontemplácie v našom každodennom živote – dar, ktorý tak jasne žiaril v celom jej vlastnom živote.

Poznámky pod čiarou:

1. Sv. Josemaría, Boží priatelia, 238.
2. Sv. Josemaría, Rozhovory, 114.

3. Sv. Josemaría, Boží priatelia, 56.

4. porov. Lk 18,1.

5. Klement Alexandrijský, Stromata, 7,7.

6. Sv. Gregor Veľký, Homílie ku knihe proroka Ezechiela, 2, 5, 19.

7. Ján Pavol II., pri príležitosti konferencie „Veľkosť obyčajného života“ k výročiu narodenia bl. Josemaríu, 12. januára 2002, 2.

8. Katechizmus katolíckej cirkvi, 1028.

9. porov. Sv. Tomáš Akvinský, Suma teologická, I, q.12, a.2, c; II-II, q.4, a.1; q.180, a.5, c.

10. 1 Kor 13,12.

11. Katechizmus katolíckej cirkvi, 163.

12. Sv. Ján z Kríža, Temná noc, 2, 18, 5.
13. Sv. Tomáš Akvinský, Suma teologická, II-II, q.180, a.1, c + a.3, ad 1.
14. Sv. Josemaría, Cesta, 91.
15. Sv. Josemaría, Boží priatelia, 307.
16. Sv. Josemaría , Boží priatelia, 296.
17. tamtiež
18. porov. Jn 14,23.
19. porov. 1 Kor 3,16; 2 Kor 6,16.
20. Gal 4,4-6.
21. porov. Ef 2,19-22; 4,4.
22. 1 Jn 4,8.
23. porov. Sv. Tomáš Akvinský, Suma teologická, II-II, q.24 a.7, c. In Epist. Ad Rom., c.5, lect. 1.

24. 1 Kor 2,10-11.

25. porov. Mt 11,27.

26. Sv. Josemaría, „Radosť slúžiť Bohu“.

27. porov. Ján Pavol II., Príhovor, 9. apríla 1989.

28. Sv. Tomáš Akvinský, Suma teologická, II-II, q.45, a.2, ad 1.

29. porov. Jn 6,69; Rim 8,5.

30. Sv. Josemaría, „Liqueur of wisdom“.

31. 1 Kor 2,10.

32. Sv. Josemaría, Kristus ide tadiaľto, 163.

33. Jak 1,23-24.

34. 1 Jn 2,16.

35. Mt 5,8.

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/praca-a-kontemplacia-i/](https://opusdei.org/sk-sk/article/praca-a-kontemplacia-i/)
(26.03.2025)